

**MINISTERUL EDUCAȚIEI,
CULTURII ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA**

**AGENȚIA NAȚIONALĂ
PENTRU CURRICULUM ȘI
EVALUARE**

Район / Муниципія:

Населений пункт:

Навчальний заклад:

Прізвище, ім'я учня:

УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА

**ПОПЕРЕДНЕ ТЕСТУВАННЯ
ЛЦЕЙСЬКИЙ КУРС**

Гуманітарний профіль

19 травня 2021 р.

Час виконання – 180 хвилин

Необхідні матеріали: *ручка з синьою пастою.*

Пам'ятка для кандидата:

- Уважно прочитай кожне речення і акуратно виконай запропоноване завдання.
- Працюй самостійно.

Бажаємо успіху!

Кількість балів: _____

Українська мова і література Гуманітарний профіль

Частина I

Прочитайте уважно текст і виконайте завдання.

Довженків світ

Коли думаєш про Довженка, про коріння його дивовижної творчості, щоразу чомусь уявляється така-от картина. Ще він хлопчик, уперше їде з батьками до міста. Вийшли вночі, і вже ось їм світає в дорозі; зелені луки Придесення купаються в росах, швидко розвидняється, і раптом, дух захопивши хлоп'яті, постає перед ним по небосхилу чудо якесь, ранковий міраж, сяюча казка, що, однак, не розвіюється, височіє в реальності: то відкривсь на горі старовинний Чернігів, білі грона його соборів на екрані світанкового неба. Можна уявити, яку емоційну бурю в душі вразливого сосницького хлопчика мала викликати ця перша його зустріч з чудом мистецтва, рукотворним чудом сиводавніх зодчих, з архітектурними чернігівськими ансамблями, що справді виростили на узвишші, як білі співучі видива, і вранішнє небо приймало їх у свої обійми, і від погляду на них у захваті никло все трепетно зачудоване Задесення.

Як ці тисячолітні архітектурні ансамблі, так само не могли не сколихнути душу юного Довженка мудрі народні перекази, звичаї та легенди людей, яким мужньо жилося і тяжко чумакувалось, ... і зоряні ночі на конопасах біля озер, де, можливо, зацвітає папороть, і високі купальські вогні, що їх кожного літа запалює його поетична Сосниця. Усе довколишнє живило й, а надто ж, мабуть, щедро зачерпував жадібний дух його з моря пісень народних, бо ж той пісенний розлишвіт оточував його від колиски. Крутою хвилею докочувався цей дух до сіл та містечок Чернігівщини, нерабського краю, що з давніх-давен звик до дзвону щитів та шабель вояцьких. Будь-де станьте, вслухайтесь і почувете: сивий епос до вас озивається звідусіль. Віки промовляють повсюди могутнім голосом мистецтва, і воно тут зрима, відчутне, то в камені творчім живе, то в красі вишивань, то в нетлінності мелодій,— розмаїте художнє мистецтво є тут часткою буття, як саме повітря, як тополя край шляху, як оті сині ескадри хмар, що, повні громів, блискавиць та рясних високих дощів, ціле літо потужно ходять над Довженковим краєм.

Довженко і рід його, **починаюч(і/и)¹** від далеких пращурів, – типові сіверяни. Цілком **пр(е/и)пускаємо²**, що **пре(т/д)ки³** його могли бути **дружи(н/нн)иками⁴** князя Новгород-Сіверського, в шоломах, зі щитами ходили в степові походи, бо хіба ж не їхній – **довженків(ськ/ск)ий⁵!** – дух **вловлю(ї/є)мо⁶** в самій поетиці «Слова о полку Ігоревім». Десь там його **корі(н/нн)я⁷**, десь звідти бере початки його родовід. Одного разу неподалік Сосниці довелося бачити на сіножаті косарів. Не косарі – витязі йшли: один в один, крок за кроком, ішли **не/квапною⁸** ходою людей, що знають свою силу, надовго беруть розгін, майже урочисто, з трудовою **гідніс(т/тт)ю⁹** звершують свій **начеб(то)¹⁰** буденний труд.

Довженко в усьому поет, і це його виділяє з-поміж багатьох як митця. Він поет у думанні, у барвах, у зображенні характеру людини, у погляді на природу, на комаху, на квітку... Поезію дитинства митець зберіг до кінця днів. Один з московських знайомих розповів, як, проїжджаючи мимо Довженкової дачі у Підмосков'ї, щоразу бачив у нього на городі вінець розквітлого соняшника, що дивився кудись на південь... Як герб художника, як знак любові його дитячих літ. Кінокласикою стали Довженкові соняшники... Досі є на Чернігівщині, висить на мотузяних вервечках в простій селянській хаті та саморобна, потемніла від часу колиска, що виколисала Довженка. На білій стіні цієї звичайної української оселі (перетвореної нині в музей), в досить гармонійному сусідстві з чепурною солом'яною стріхою вилискує бронзове литво барельєфа з гордим орлиним профілем людини, про яку нині кажемо: славетний син України. Один з найбільших художніх геніїв сучасності.

(За О. Гончарем)

№ з/п	Завдання	Оцінювання	
1.	<p>Спираючись на текст, дайте відповідь на кожне з питань одним реченням.</p> <p>А. Чим можна пояснити припущення автора статті про «емоційну бурю» в душі молодого Довженка при першій зустрічі зі старовинним містом Черніговом?</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>Б. Що живило й стимулювало художній розвиток всебічно обдарованого хлопця?</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>В. Як автор статті відгукується про Чернігівщину – край, де народився Олександр Довженко?</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L 0 1 2 3 4 5 6	L 0 1 2 3 4 5 6
2.	<p>Складіть і запишіть простий план тексту з 4-х пунктів.</p> <p>1. _____</p> <p>_____</p> <p>2. _____</p> <p>_____</p> <p>3. _____</p> <p>_____</p> <p>4. _____</p> <p>_____</p>	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8
3.	<p>Випишіть із тексту 5 словосполучень зі словами, вжитими в переносному значенні.</p> <p>1. _____;</p> <p>2. _____;</p> <p>3. _____;</p> <p>4. _____;</p> <p>5. _____;</p>	L 0 1 2 3 4 5	L 0 1 2 3 4 5

9.	<p>Доповніть подані частини так, щоб утворилися складні речення відповідного типу.</p> <p>А. Складнопідрядне з підрядним з'ясувальним. Ми нарешті зрозуміли _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>Б. Складносурядне речення. Грає листя на веснянім сонці</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4
10.	<p>Вставте пропущені розділові знаки.</p> <p>Сьогочасна світова культура небагато може назвати митців такого широкого дихання такої дерзновенної мислі й сміливості шукань які були притаманні Довженкові. Самою своєю природою він відкривач експериментатор, утверджувач нового, митець чиї твори будучи гостросюжетними водночас були мовби призначені для майбутніх поколінь – до них до найдальших прагнув він донести пристрасті людей свого часу, шквали епохи, її грози, інтелектуально-філософську напругу. Довженко це не однотонна текуча мелодія, він всеохоплюючий, універсальний в найкращому понятті весь у бурях драматизму, в зіткненнях, у борінні найпотужніших соціальних сил епохи. Довженко володів щасливим даром жити в стані постійної творчої закоханості бачив окремі явища в контексті всієї народної історії.</p>	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Частина II

Прочитайте уривок з твору «Зачарована Десна» і виконайте завдання.

Сумно і смутно людині, коли висихає і сліпне уява, коли, обертаючись до найдорожчих джерел дитинства та юнацтва, нічого не бачить вона дорогого, небуденного, ніщо не гріє її, не будить радості ані людяного суму. Безбарвна людина ота, яку посаду не посідала б вона, і труд її, не зігрітий теплим промінням часу, безбарвний.

Сучасне завжди на дорозі з минулого в майбутнє. Чому ж я мушу зневажати все минуле? Невже для того, щоб навчити онуків ненавидіти колись дороге й святе моє сучасне...?

Було в минулому житті моїх батьків багато плачу, темряви й жалю... А найбільш, чого їм відпустила доля, – роботи, тяжкої праці. Всі прожили свій вік нещасливо, кожен по-своєму – і прадід, і дід, і батько з матір'ю. Так, ніби всі були народжені для любові і мали всі талант до неї. І все життя їх було скорботним, як життя древніх... Вони не знали, як змінити його, і, віддаючи перевагу тому, чого не судила їм доба, не порадувались.

Тільки було це так давно, що майже все вже розтануло в далекому мареві часу, як сон, і потонуло. Одна лише Десна зосталася нетлінною у стомленій уяві. Свята, чиста ріка моїх дитячих незабутніх літ і мрій. Нема тепер уже таких річок, як ти була колись, Десно, нема. Нема ні таємниць на річках, ні спокою. Ясно скрізь... Тоді Десна була глибокою і бистрою рікою. У ній тоді ще не купавсь ніхто, і на пісках її майже ніхто ще не валявся голий. Ще ніколи було усім. Були ми всі тоді трудящі чи малі... Благословенна будь, моя незаймана дівце Десно, що, згадуючи тебе вже много літ, я завжди добрішав, почував себе невичерпно багатим і щедрим. Так багато дала ти мені подарунків на все життя.

Далека красо моя! Щасливий я, що народився на твоєму березі, що пив у незабутні роки твою м'яку, веселу, сиву воду, ходив босий по твоїх казкових висипах, слухав рибальських розмов на твоїх човнах і казання старих про давнину, що лічив у тобі зорі на перекинутому небі, досі, дивлячись часом униз, не втратив щастя бачити оті зорі навіть у буденних калюжах на життєвих шлях.

1.	<p>Обведіть кружечком літеру, що позначає правильну відповідь.</p> <p>1. Автор твору, з якого взято уривок: А. Г. Тютюнник Б. О. Довженко. В. О. Гончар.</p> <p>2. Твір за жанром: А. Автобіографічна повість. Б. Соціально-побутова повість. В. Історичний роман.</p> <p>3. Визначте проблеми твору: А. Сутність людського буття. Б. Прекрасне і потворне в житті. В. Кохання, вірність, самопожертва.</p>	L 0 1 L 0 1 L 0 1 2	L 0 1 L 0 1 L 0 1 2
2.	<p>Опираючись на власні міркування та використовуючи словосполучення з тексту, дайте відповідь на питання одним складним реченням.</p> <p><i>Про що жалкує письменник, коли висловлюється про життя своїх батьків?</i></p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	L 0 1 2 3	L 0 1 2 3
3.	<p>Чи погоджуєтесь ви з думкою автора , що "сумно і смутно" повинно бути тій людині, яка, згадуючи своє дитинство, не бачить в ньому "нічого... дорогого" , яку «ніщо не гріє» , "не будить радості ані людяного суму"?</p> <p>Дайте відповідь двома розгорнутими реченнями. Підтвердіть ваші міркування цитатами з тексту.</p> <p>1. _____</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <p>2. _____</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	L 0 1 2 3 L 0 1 2 3	L 0 1 2 3 L 0 1 2 3
4.	<p>Продовжіть речення, висловивши своє розуміння твору.</p> <p>1. Головний персонаж «Зачарованої Десни» _____</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>		

	<p>2. Спомини письменника про дитинство _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>3. Для автора твору річка Десна _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>4. Мені симпатизує _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>5. Твір «Зачарована Десна» вчить нас _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 L 0 1 2 3 4 5	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 L 0 1 2 3 4 5
5.	<p>Як ви розумієте вислів із твору: “Сучасне завжди на дорозі з минулого в майбутнє”?</p> <p>Відповіді сформулюйте трьома складними реченнями.</p> <p>1. _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>2. _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>3. _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L 0 1 2 3 4 5 6 L 0 1 2 3 L 0 1 2	L 0 1 2 3 4 5 6 L 0 1 2 3 L 0 1 2

Усього 100 балів